

RECITÁL  
JOSEFA ŠPAČKA  
A MIROSLAVA  
SEKERY /  
RECITAL BY  
JOSEF ŠPAČEK  
AND MIROSLAV  
SEKERA

Účinkující / Performers

Josef Špaček – housle / violin  
Miroslav Sekera – klavír / piano

16. 11. 2022 19 h divadlo Reduta, Mozartův sál /  
7 p.m. Reduta Theatre, Mozart Hall

Program

## Leoš Janáček

Sonáta pro housle a klavír, JW VII/7

## Igor Stravinskij

Divertimento pro housle a klavír

Přestávka

## Leoš Janáček

1.X. 1905 (Z ulice dne 1. října 1905),  
JW VIII/19

## Sergej Prokofjev

Sonáta pro housle a klavír č. 2 D dur,  
op. 94a

Programme

## Leoš Janáček

Sonata for Violin and Piano, JW VII/7

## Igor Stravinsky

Divertimento for Violin and Piano

Intermission

## Leoš Janáček

1.X. 1905 (From the Street, 1<sup>st</sup> October 1905),  
JW VIII/19

## Sergei Prokofiev

Sonata for Violin and Piano No. 2 D major,  
op. 94a



-----

*Sonáta pro housle a klavír* Leoše Janáčka (1854–1928) vznikala v letech 1914–1915 na počátku první světové války. Skladba byla psána pod dojmem tehdejší situace na frontě v době, kdy Německo vyhlásilo válku Rusku a kdy jsme podle Janáčka „Rusy čekali až na Moravě“. Jako první a původně zřejmě i jako samostatná skladba byla zkomponována *Balada*, teprve posléze Janáček přikomponoval další věty. Přestože se Janáček pokoušel své nové dílo uvést již v říjnu 1915 v Praze, muselo si na svou premiéru počkat ještě více než šest let. V tomto mezičase skladatel svou *Sonátu* znovu revidoval a připravil k vydání tiskem. První provedení skladby se uskutečnilo v Brně 24. dubna 1922 v podání houslisty Františka Kudláčka a klavíristy Jaroslava Kvapila na večeru moravských hudebních novinek pořádaném Klubem mladých skladatelů moravských.

Ruský skladatel Igor Stravinskij (1882–1971) sdílel s Janáčkem inspiraci lidovou hudbou a kulturou, od 20. let jej však stále více začaly oslovovat historické způsoby kompozice, které tvůrčím způsobem propojoval s vlastní, osobitou soudobou hudební řečí. Stravinského *Divertimento pro housle a klavír* vzniklo v roce 1932 přepracováním orchestrální suity z jednoaktového baletu *Polibek víly* (*Le baiser de la fée*). Tento balet zkomponoval Stravinskij roku 1928 podle pohádky *Ledová panna* Hanse Christiana Andersena na objednávku ruské tanečnice a patronky umění Idy Rubinstein. Balet vznikl jako pocta Petru Ilijiči Čajkovskému k 35. výročí jeho úmrtí, proto Stravinskij do partitury začlenil také několik citací Čajkovského raných klavírních skladeb a písní. Premiéra baletu se uskutečnila v listopadu 1928 v pařížské opeře v choreografii Bronislavy Nižinské. Na *Divertimento pro housle a klavír* spolupracoval Igor Stravinskij s americkým houslistou Samuelem Dushkinem. Finální podoba díla pochází z roku 1947.

Klavírní skladbu *1. X. 1905 (Z ulice dne 1. října 1905)* zkomponoval Leoš Janáček v reakci na dramatické události, které se odehrály v Brně během tzv. Volkstagu. Pod tímto názvem uspořádali brněnští Němci 1. října 1905 protičeskou manifestaci, při níž protestovali proti požadavku Čechů na zřízení české univerzity v Brně. Čeští obyvatelé Brna reagovali odvetným shromážděním. Národnostní třenice brzy

přerostly v násilné potyčky, při nichž vojáci v Besedním domě smrtelně zranili mladého českého dělníka Františka Pavlíka. Pavlíkova násilná smrt vyvolala u Janáčka bezprostřední uměleckou odezvu. V den jeho smrti 2. října 1905 začal pracovat na trívěté programní klavírní skladbě (někdy označované také jako sonáta). Kompozice byla původně zakončená smutečním pochodem, poslední větu však Janáček údajně spálil při zkoušce v den premiéry 27. ledna 1906 a zbytky jejího rukopisu prý po druhém soukromém provedení v Praze hodil do Vltavy. Zbylé dvě věty *Předtucha* a *Smrt* Janáček vydal tiskem teprve roku 1924 v nakladatelství Hudební matice, kde ke skladbě nechal připsat následující motto: „Bílý mramor schodiště Besedního domu v Brně – Klesá tu zborcen krví prostý dělník Frant. Pavlík – Přišel jen horovat za vysoké učení – a byl ubit surovými vrahy. Leoš Janáček. Památce dělníka probodeného při manifestacích za universitu v Brně.“ První interpretkou skladby byla klavíristka Ludmila Tučková.

*Sonáta pro housle a klavír č. 2 D dur, op. 94a* ruského skladatele Sergeje Prokofjeva (1891–1953) vznikla v pohnuté době druhé světové války. Před válečným běsněním uprchl skladatel v létě roku 1942 do střední Asie. Od června 1943 pobýval v uralském Permu, kde pracoval na baletu *Popelka*. Zároveň zde dokončil svou *Sonátu pro flétnu a klavír D dur, op. 94*, dílo, které se vyznačuje jemným, klasickým, téměř pastorálním stylem. Skladba byla inspirována uměním legendárního francouzského flétnisty Georgese Barréra. Po moskevské premiéře sonáty v prosinci 1943 skladatel na naléhání houslisty Davida Oistracha dílo brzy upravil také pro housle a klavír. Tato verze zazněla poprvé v Moskvě 17. června 1944 v interpretaci Davida Oistracha a Lva Oborina.

Ondřej Pivoda







-----

*Sonata for Violin and Piano* by Leoš Janáček (1854–1928) was composed in 1914–1915, at the beginning of the First World War. The composition was written under the impression of the situation at the front at the time when Germany declared war on Russia and when, according to Janáček, “we were waiting for the Russians to come to Moravia”. *The Ballada* was composed first and apparently originally as a separate composition, only later did Janáček add other movements. Although Janáček attempted to perform his new work in Prague as early as October 1915, it had to wait more than six years for its premiere. In the meantime the composer revised his *Sonata* again and prepared it for publication in print. The first performance of the composition took place in Brno on 24 April 1922, performed by violinist František Kudláček and pianist Jaroslav Kvapil at an evening of Moravian musical novelties organised by the Club of Young Moravian Composers.

The Russian composer Igor Stravinsky (1882–1971) shared with Janáček the inspiration of folk music and culture, but from the 1920s onwards he became increasingly attracted to historical modes of composition, which he creatively combined with his own distinctive contemporary musical language. Stravinsky's *Divertimento for Violin and Piano* was composed in 1932 by reworking an orchestral suite from a one-act ballet *The Fairy's Kiss (Le baiser de la fée)*. This ballet was composed by Stravinsky in 1928 based on the fairy tale *The Ice Maiden* by Hans Christian Andersen, commissioned by the Russian dancer and patron of the arts Ida Rubinstein. The ballet was written as a tribute to Pyotr Ilyich Tchaikovsky on the 35<sup>th</sup> anniversary of his death, so Stravinsky also included several quotations from Tchaikovsky's early piano pieces and songs in the score. The ballet was premiered in November 1928 at the Paris Opera, choreographed by Bronislava Nijinska. Igor Stravinsky collaborated with the American violinist Samuel Dushkin on the *Divertimento for Violin and Piano*. The final form of the work dates from 1947.

*Piano Sonata 1. X. 1905 (From the Street, 1<sup>st</sup> October 1905)* was composed by Leoš Janáček in response to the dramatic events

that took place in Brno during the so-called Volkstag. Under this name, the Germans of Brno organised an anti-Czech demonstration on 1 October 1905, protesting against the demand of the Czechs for the establishment of a Czech university in Brno. The Czech residents of Brno responded with a retaliatory rally. The ethnic friction soon escalated into violent skirmishes, during which soldiers fatally wounded a young Czech worker, František Pavlík, in the Beseda House. Pavlík's violent death provoked an immediate artistic response in Janáček. On the day of his death, 2 October 1905, he began work on a three-movement programmatic piano piece (sometimes referred to as a sonata). The composition originally ended with a funeral march, but Janáček is said to have burnt the last movement during a rehearsal on the day of the premiere on 27 January 1906 and to have thrown the remains of the manuscript into the Vltava River after a second private performance in Prague. Janáček published the remaining two movements – *Foreboding* and *Death* only in 1924 in the publishing house Hudební matice, where he had the following motto added to the composition: "The white marble staircase of the Beseda House in Brno – Frant. Pavlík, a simple worker, falls down here, covered in blood. – He came only to demand high education – and was beaten to death by brutal murderers. Leoš Janáček. In memory of a worker stabbed during the demonstrations for the university in Brno." The first interpreter of the composition was the pianist Ludmila Tučková.

*Sonata for violin and piano No. 2 in D major, Op. 94a* by the Russian composer Sergei Prokofiev (1891–1953) was written during the turbulent times of the Second World War. In the summer of 1942, the composer fled to Central Asia to escape the ravages of war. From June 1943 he stayed in Perm, Ural, where he worked on the ballet *Cinderella*. At the same time, he completed his *Sonata for Flute and Piano in D major, Op. 94*, a work characterised by its gentle, classical, almost pastoral style. The piece was inspired by the art of the legendary French flutist Georges Barrère. After the Moscow premiere of the sonata in December 1943, the composer

soon arranged the work for violin and piano at the insistence of violinist David Oistrakh. This version was first performed in Moscow on 17 June 1944 by David Oistrakh and Lev Oborin.

Ondřej Pivoda

# Josef Špaček

## Housle

Josef Špaček je houslista, který si svou hrou podmaňuje publikum celého světa a řadí se mezi nejvýraznější talenty své generace. Jeho hra vyniká technickou jistotou, virtuozitou, osobitým výrazem a širokým rozsahem barevnosti zvuku.

Vystupuje s významnými orchestry po celém světě, mj. s Orchestre de Paris, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, Bamberger Symphoniker, Konzerthausorchester Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Helsinki Philharmonic Orchestra atd.

Je zároveň skvělým komorním hráčem a pravidelným hostem festivalů i koncertních sálů po celém světě.

V mnoha ohledech unikátní je čerstvá nahrávka českých duí pro housle a violoncello s Tomášem Jamníkem, vydaná pod názvem *Cesty* (Supraphon 2022).

Josef Špaček studoval pod vedením renomovaných pedagogů Idy Kavafian a Jaime Lareda na Curtisově hudebním institutu ve Filadelfii a Itzhaka Perlmana na newyorské Juilliard School. Studium na Pražské konzervatoři absolvoval pod vedením Jaroslava Foltýna. V roce 2011 se stal historicky nejmladším koncertním mistrem České filharmonie a na této pozici setrval devět sezón až do roku 2020. Orchester jej v roce 2016 jmenoval rezidentním umělcem.

Josef Špaček hraje na housle "LeBrun; Bouthillard" Guarneri del Gesù (cca. 1732) zapůjčené od společnosti Ingles & Hayday.

## Violin

Josef Špaček is a violinist whose playing captivates audiences all over the world and ranks among the most outstanding talents of his generation. His playing is distinguished by technical assurance, virtuosity, distinctive expression and a wide range of tonality.

He has performed with major orchestras around the world, including the Orchestre de Paris, Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, Bamberger Symphoniker, Konzerthausorchester Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Helsinki Philharmonic Orchestra etc.

He is also an accomplished chamber musician and a regular guest at festivals and concert halls around the world.

Unique in many respects is a fresh recording of Czech duos for violin and cello with Tomáš Jamník, released under the title *Cesty* (Supraphon 2022).

Josef Špaček studied under renowned teachers Ida Kavafian and Jaime Laredo at the Curtis Institute of Music in Philadelphia and Itzhak Perlman at the Juilliard School in New York. At the Prague Conservatory, he studied under Jaroslav Foltýn. In 2011, he became the youngest ever concertmaster of the Czech Philharmonic Orchestra, a position he held for nine seasons until 2020. In 2016, the orchestra appointed him artist-in-residence.

Josef Špaček plays the violin "LeBrun; Bouthillard" Guarneri del Gesù (c. 1732) on loan from Ingles & Hayday.

# Miroslav Sekera

## Klavír

Miroslav Sekera je dlouhodobě považován za jednoho z našich nejlepších a nejzajímavějších pianistů. Jeho hra okouzluje „excelentní technickou přípravou, soustředěným výkonem, pokorným projevem bez zbytečných pódiových afektů a porozuměním dílům, které prezentuje“ (Časopis Harmonie).

Vystoupil jako sólový i komorní hráč na mnoha prestižních pódii, jako jsou vídeňský Konzerthaus a Musikverein, The Kennedy Center ve Washingtonu, tokijská Opera City Concert Hall nebo domovské Rudolfinum.

Pravidelně spolupracuje s předními českými orchestry a festivaly. V roce 2019 absolvoval japonské turné s legendárním cellistou Tsuyoshim Tsutsumim a v témže roce vystoupil jako sólista na mezinárodním festivalu v japonské Karuizawě, kde provedl 2. *klavírní koncert* J. Brahmse.

Nejnovější diskografie zahrnuje skvěle hodnocené sólové album s díly F. Liszta a B. Smetany (Supraphon 2020) a album sonát W. A. Mozarta, E. Ysaïe, P. I. Čajkovského, S. Prokofjeva a F. Kreislera pro housle a klavír s Olgou Šroubkovou (Radioservis 2022).

Jeho nevšední talent se projevil již ve třech letech, kdy začal hrát souběžně na klavír i na housle. Díky umění hry na oba nástroje byl vybrán do role malého Mozarta v oskarovém filmu *Amadeus* režiséra Miloše Formana. Studium hry na klavír ukončil na Hudební fakultě Akademie múzických umění u docenta Miroslava Langeru.

## Piano

Miroslav Sekera has long been considered one of our best and most interesting pianists. His playing impresses with “excellent technical preparation, focused performance, humble expression without unnecessary stage affectations and understanding of the works he presents” (Harmonie magazine).

He has performed as a soloist and chamber musician at many prestigious venues, including the Vienna Konzerthaus and Musikverein, The Kennedy Center in Washington, D.C., Tokyo’s Opera City Concert Hall, and his home Rudolfinum.

He regularly collaborates with leading Czech orchestras and festivals. In 2019 he toured Japan with the legendary cellist Tsuyoshi Tsutsumi and in the same year performed as a soloist at the International Festival in Karuizawa, Japan, where he performed Brahms’ *Piano Concerto No. 2*.

The latest discography includes a highly acclaimed solo album with works by F. Liszt and B. Smetana (Supraphon 2020) and an album of sonatas by W. A. Mozart, E. Ysäye, P. I. Tchaikovsky, S. Prokofiev and F. Kreisler for violin and piano with Olga Šroubková (Radioservis 2022).

His extraordinary talent was already evident at the age of three, when he began to play the piano and violin simultaneously. Thanks to his skill on both instruments, he was chosen to play the role of little Mozart in the Oscar-winning film *Amadeus* directed by Miloš Forman. He completed his piano studies at the Faculty of Music of the Academy of Performing Arts with Associate Professor Miroslav Langer.

